Från: Christina Holmqvist
Till: Elisabeth Angard Levander; LSF Funk Registratorer
Ärende: Utlåtanden från revisorerna
Datum: den 1 november 2017 13:42:58
Bilagor: Rapport Delår Norrtälje 2017-Final - till fullmäktige .pdf
Utlåtande_delår_2017_KSON.pdf
Utlåtande delårsrapport 2017 för SLL.pdf

Översänder revisorernas utlåtande 2017-11-01 över SLL:s delårsrapport 2017 samt utlåtande och rapport gällande KSON att tillställas LF den 7 november.

Med vänlig hälsning

Christina Holmqvist
Telefon: 08-123 141 00
SMS: 070-737 53 26
E-post: christina.holmqvist@sll.se

Stockholms läns landsting
Landstingsrevisorerna
Box 22230, 104 22 Stockholm
Besöksadress: Hantverkargatan 25 B

Landstingsfullmäktige i Stockholms läns landsting

Revisorernas bedömning av delårsrapport 2017 för Stockholms läns landsting

Vi av fullmäktige utsedda revisorer har uppdraget att bedöma om resultatet i delårsrapporten per den 31 augusti 2017 är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen avser mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning, såväl finansiella som för verksamheten. Revisorernas bedömning ska biläggas delårsrapporten inför fullmäktiges behandling den 7 november 2017.

Vår bedömning är baserad på en översiktlig granskning av delårsrapporten, inriktad på analys och inte på detaljer i redovisningen. Granskningen har utförts enligt god revisionssed i kommunal verksamhet. Granskningen har presenterats i Delrapport 2017 till landstingsstyrelsen (RK 2017-0029).

Delårsrapporten för Stockholms läns landsting visar ett positivt resultat på 2 714 mnkr, inklusive engångsposter. Landstingsstyrelsen prognostiserar årets resultat till 211 mnkr. Prognosen justerat för omställningskostnader avseende framtidens hälso- och sjukvård och för realisationsvinster visar ett resultat på 1 252 mnkr, vilket är 969 mnkr högre än årets resultat enligt landstingsfullmäktiges budget. Den positiva avvikelsen beror till största delen på högre intäkter än budgeterat.

Landstingsstyrelsen bedömer att målen om en ekonomi i balans kommer att nås. Vi revisorer vill särskilt framhålla behovet av att dämpa kostnadsutvecklingen för att klara en ekonomi i balans på längre sikt. Vidare menar vi att styrningen av nämnder/styrelser genom resultatkrav är otydlig i förhållande till kravet på god ekonomisk hushållning på lång sikt. Landstingsstyrelsen bör därför tydliggöra vilka principer som ska gälla för resultatkraven.

Landstingsstyrelsen bedömer att det övergripande målet om attraktiv kollektivtrafik kommer att nås. Däremot beräknas inte det övergripande målet om förbättrad tillgänglighet och kvalitet i hälso- och sjukvården nås. Målet avseende kulturverksamheten beräknas delvis uppnås medan prognosen för övriga övergripande mål är osäker.

Vi bedömer att ansvar, uppgifter och befogenheter för de två nämnder som bedrivs i bolagsliknande former behöver förtydligas i styrande dokument. Landstingsstyrelsen behöver även säkerställa att kommunallagens regler för bl.a. delegation följs. Vidare konstaterar vi att åtgärder behöver vidtas inom ett antal områden, exempelvis att tydliggöra fastighetsägaransvaret, rutin för kontroll av sjukvårdspersonals legitimationer samt kvalitetssäkring av miljödata för att stärka den interna styrningen och kontrollen.

Landstingsrevisorerna
Box 22230
104 22 Stockholm

Telefon: 08-737 25 00
E-post: landstingsrevisorerna.rev@sll.se

Säte: Stockholm
Org.nr: 23 21 00 - 0016
www.sll.se/rev

Besöksadress: Hantverkargatan 25 B. T-bana Rådhuset

Vår samlade bedömning är att resultatet per den 31 augusti 2017 i landstingsstyrelsens delårsrapport är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige beslutat om för 2017. Vi revisorer kan däremot inte bedöma det verksamhetsmässiga resultatet då de prognostiserade resultaten för delar av de övergripande målen är osäkra. Det har inte framkommit några omständigheter som tyder på att delårsrapporten inte ger en rättvisande bild. Delårsrapporten är i allt väsentligt upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning.

Stockholm 2017-11-01

Kenneth Strömberg

Lena Cronvall Morén

Lars Bergstig

Karin Brodin

Joakim Jonsson

Michael Stjernström

Erik Wallin

NORRTÄLJE KOMMUN

Landstingsrevisorerna
STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING

Revisorerna för kommunalförbundet

Kommunfullmäktige i Norrtälje kommun
Landstingsfullmäktige i Stockholms läns landsting

Utlåtande avseende Delårsrapport 2017-08-31 för Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje

Vi, av kommunfullmäktige i Norrtälje kommun och av landstingsfullmäktige i Stockholms läns landsting utsedda revisorer för Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje har uppdraget att bedöma om resultatet i delårsrapport per 2017-08-31 är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas bedömning ska biläggas delårsrapporten inför respektive fullmäktiges behandling.

Resultatet per den 31 augusti 2017 är negativt och uppgår till 18,5 mnkr. Kommunalförbundet prognostiserar ett negativt resultat för 2017 på 28,3 mnkr. Prognostiserat resultat indikerar att balanskravet inte kommer att uppfyllas.

Vi bedömer att:

- Delårsrapporten i allt väsentligt uppfyller kraven enligt den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed i övrigt.
- Resultatet i delårsrapporten och lämnad prognos inte är förenligt med de finansiella målen som fullmäktige beslutat om i budget för året.
- Resultatet i delårsrapporten och lämnad prognos för de verksamhetsmässiga mål som följs upp är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat om i budget för året. Vi kan däremot inte uttala oss om de mål som ännu inte följts upp.

Norrtälje 25 oktober 2017

Förtroendevalda revisorer för kommunalförbundet:

Claes-Göran Brile

Lena Cronvall Morén

Johnny Karlson

Joakim Jonsson

www.pwc.com/se

Översiktlig granskning av delårsrapport 2017

Richard Vahul
Carin Hultgren
Jenny Nyholm

Oktober 2017

Kommunalförbundet Sjukvård och Omsorg i Norrtälje

pwc

Innehåll

- Syfte, revisionsfrågor, metod och avgränsning
- Delårsrapportens innehåll och utformning
- Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed
- Resultat och budget – kommunalförbundet
- Resultat och budget – landstingsverksamhet respektive kommunal verksamhet
- Resultat och budget – sammanställd redovisning
- God ekonomisk hushållning – Iakttagelse
- God ekonomisk hushållning – Bedömning
- Sammanfattande bedömning

Bilaga 1: Bakgrund, syfte, avgränsningar och metod

Syfte, revisionsfrågor, metod och avgränsning

Revisorerna skall bedöma om resultatet i delårsrapporten som enligt 8 kap. 20 a § skall behandlas av fullmäktige och årsbokslutet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning skall biläggas delårsrapporten och årsbokslutet. (KL 9 kap 9 a §)

Granskningen syftar till att översiktligt bedöma om delårsrapporten ger svar på följande revisionsfrågor.

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda finansiella målen, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för verksamheten, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?

Granskningens metod och avgränsningar framgår av Bilaga 1.
Rapporteringen är faktagranskad av personal på ekonomikontoret.

Delårsrapportens innehåll och utformning

- Delårsrapporten **innehåller i allt väsentligt** de delar som en delårsrapport ska innehålla; (förkortad förvaltningsberättelse, balansräkning, resultaträkning, jämförelsetal m.m.)

- Delårsrapportens förvaltningsberättelse **innehåller i allt väsentligt** de avsnitt som en förkortad förvaltningsberättelse ska innehålla; (händelser av väsentlig betydelse, förväntad utveckling, analys av helårsprognosen jämfört budget, god ekonomisk hushållning. Vi bedömer dock att förvaltningsberättelsen bör utvecklas avseende resonemang och bedömning av balanskravsresultatet utifrån helårsprognosen samt utökas med upplysningar och beskrivning av säsongsvariationer, helårsprognos och analys avseende kommunalförbundskoncernens verksamhet och ekonomi samt kompletteras med redovisningsprinciper).

Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed

- I vår översiktliga granskning har det, *med reservation för det som beskrivs nedan*, inte framkommit några omständigheter som tyder på att kommunalförbundets delårsrapport inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt.

Vi har gjort följande iakttagelser avseende avvikelser från KRL och god redovisningssed (RKR 22):

- Resultaträkningen saknar jämförelse med föregående års delårsresultat samt helårsprognos och årsbudget i delårsrapportens avsnitt om de finansiella rapporterna. Däremot finns information om helårsprognos och årsbudget att finna i delårsrapportens övriga delar.

- Balansräkningens uppställning inte i alla delar är förenlig med KRL. Finansiella anläggningstillgångar ska redovisas efter de materiella anläggningstillgångarna och inte före som nu är fallet.

- Det saknas prognos för helårsresultatet för kommunalförbundskoncernen som helhet både i förvaltningsberättelsen och i de finansiella rapporterna.

Resultat och budget – kommunalförbundet

Resultatet per 2017-08-31 är negativt och uppgår till -18,5 mkr. Helårsprognosen pekar på ett resultat på- 28,3 mkr.

Resultatet i helårsprognosen förklaras av att de landstingsfinansierade verksamheterna prognosticerar ett underskott på 28,3 mnkr och att de kommunfinansierade verksamheterna prognosticerar plus/minus nollresultat. Dessa avvikelser kommentars särskilt i kommande avsnitt.

Resultatet enligt avstämningen mot balanskravet uppgår till -28,3 mkr enligt prognosen och innebär att balanskravet ***inte uppnås****. I delårsrapporten finns ingen balanskravsutredande not. Detta är inget krav vid delåret men skulle med fördel kunna kompletteras delårsrapporten för att öka informationsvärdet.*

Vid negativt balanskravsresultat ska förbundsdirektionen redovisa hur det ska regleras. I delårsrapportens förvaltningsberättelse saknar vi förbundsdirektionens redogörelse om vilka förslag på åtgärder som kommer vidtas för att reglera det uppkomna underskottet liksom föregående års underskott, med anledning av att balanskravsresultatet inte bedöms uppfylla lagens krav.

Resultat och budget – landstingsverksamhet respektive kommunal verksamhet

Landstingsverksamhet

Helårsprognosen pekar på ett negativt resultat på -28,3 mkr.

Resultatet i helårsprognosen förklaras i huvudsak av att:

- Somatisk specialistvård avviker med -2,5 mnkr mot budget. Avvikelsen förklaras av att volymökningar på övrig specialistvård utanför akutsjukhusen.
- Geriatrisk vård avviker med +5,3 mnkr mot budget. Den positiva budgetavvikelsen är kopplad till att ASIH (avancerad sjukvård i hemmet) har förre antal vårddyng än budgeterat.
- Primärvården avviker med -11,0 mnkr vilket främst är kopplat till volymökningar för läkarbesök.

Kommunal verksamhet

Helårsprognosen pekar på ett plus/minus nollresultat.

Resultatet i helårsprognosen förklaras i huvudsak av att:

- Insatser i ordinärt boende avviker med -9,4 mnkr mot budget. Avvikelsen är främst kopplat till hemtjänst och hemsjukvård. En utvärdering av hemtjänstsystemet pågår just nu och förvaltningen bjuder kontinuerligt in utförarna av insatser i ordinärt boende för samtal om de nya tillämpningsanvisningarna m.m.
- Särskilt boende för äldre avviker med +10,6 mnkr mot budget. Den huvudsakliga förklaringen återfinns i lägre hyreskostnader om 5,0 mnkr då hyresavtalet för Grind servicehus avslutats.

Resultat – sammanställd redovisning

Resultatet per 2017-08-31 är negativt och uppgår till -16,7 mkr. Någon helårsprognos anges ej i delårsrapporten.

God ekonomisk hushållning – Iakttagelser

Kommunalförbundet har i sin verksamhetsplan för 2017-2019 fastställt verksamhetsmål som formulerats som 5 övergripande mål med tillhörande resultatmått (och målvärden för året). Därtill har ett antal resultatmått fastställts för att mäta God ekonomisk hushållning inom områdena ”En hållbar utveckling” (ett resultatmått som avser den kommunala verksamheten och dess hemtjänst) och ”Ekonomi i balans” (fyra resultatmått).

Finansiella mål

- Fullmäktige har beslutat om 5 mål inom god ekonomisk hushållning och områdena ”En ekonomi i balans” och ”En hållbar utveckling”.
- Direktionens prognoser och bedömningar som redovisas i delårsrapporten innebär att måluppfyllelsen inte uppnå god ekonomisk hushållning då de 2 redovisade målen inte uppnås.
- Vi delar den bedömningen.
- Värt att notera är att kommunalförbundet inte följer upp 3 av dessa mål, vilket innebär att vi inte kan uttala oss i denna del.

Mål för verksamheten

- Fullmäktige har beslutat om 5 övergripande mål för verksamheten.
- Enligt de prognoser och bedömningar som görs av tillhörande resultatmått (13) bedöms sju vara uppfyllda, medan två inte är uppfyllda och fyra följs upp först i samband med bokslutet.
- Direktionen gör bedömningen att flera av målen nås under året och vissa inte uppnås men att målvärdena innebär en förbättring.
- Vi gör ingen annan bedömning av måluppfyllelsen för redovisade mål.

God ekonomisk hushållning – Bedömning

Finansiella mål
Vår översiktliga granskning visar på att prognostiserade resultatet **inte är förenligt** med de finansiella målen (målen för god ekonomisk hushållning) som fullmäktige beslutat om i budget 2017.

Mål för verksamheten
Vår översiktliga granskning visar på att måluppfyllelsen avseende de verksamhetsmål som följs upp **i huvudsak är förenliga** med de som fullmäktige beslutat om i budget 2017. Värt att notera att det finns mål som ännu inte följts upp.

Vi instämmer i direktionens bedömning.

Sammanfattande bedömning

I vår översiktliga granskning har det inte framkommit några omständigheter som tyder på att kommunalförbundets delårsrapport inte, **i allt väsentligt**, är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt med reservering för de avvikelser som lyfts fram i föreliggande rapport.

Vi bedömer att resultatet i delårsrapporten och lämnad prognos **inte är förenligt** med de finansiella målen som fullmäktige beslutat om i budget för året.

Lämnad prognos indikerar att balanskravet **inte kommer** att uppnås.

Vi bedömer att resultatet i delårsrapporten och lämnad prognos **för de mål som följs** upp **är förenligt** med de verksamhetsmässiga målen som fullmäktige beslutat om i budget för året. Vi kan däremot inte uttala oss om de mål som ännu inte följts upp.

Granskningsledare och huvudansvarig revisor

2017-10-25

Richard Vahul
Granskningsledare
Certifierad kommunal revisor

Carin Hultgren
Huvudansvarig revisor
Certifierad kommunal revisor

Bilaga 1

Bakgrund, syfte, avgränsningar och metod

Bilaga 1

Bakgrund

Kommuner och kommunalförbund är enligt den kommunala redovisningslagen (KRL), skyldiga att minst en gång om året upprätta en särskild redovisning (delårsrapport) för verksamheten från årets början.

Enligt Kommunallagen (KL) 9 kap 9 a §:

”Revisorerna skall bedöma om resultatet i delårsrapporten som enligt 8 kap. 20 a § skall behandlas av fullmäktige och årsbokslutet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning skall biläggas delårsrapporten och årsbokslutet.”

Revisorernas bedömning av delårsrapporten ska grundas på det ekonomiska resultatet och uppfyllelsen av fullmäktiges mål för ekonomi och verksamhet.

Bilaga 1, forts

Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Granskningen syftar till att översiktligt bedöma om delårsrapporten ger svar på följande revisionsfrågor.

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda finansiella målen, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för verksamheten, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?

Granskningen har utförts enligt god revisionssed. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om delårsrapporten i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Granskningen omfattar därför att översiktligt bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i delårsrapporten. Då vår granskning därför inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

Bilaga 1, forts

Revisionskriterier

Förbundsdirektionen är ansvarig för upprättandet av delårsrapporten som enligt 8 kap 20 a § KL ska behandlas av fullmäktige.

Granskningen av delårsrapporten innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen och lag om kommunal redovisning
- God redovisningssed
- Fullmäktigebeslut avseende god ekonomisk hushållning

Metod

Granskningen har utförts genom:

- Intervjuer med berörda tjänstemän
- Analys av relevanta dokument
- Granskning av specifikationer och underlag till väsentliga balansposter i den omfattning som krävs för att i allt väsentligt säkerställa ett rättvisande resultat
- Översiktlig analys av resultaträkning samt resultatprognos för året
- Översiktlig analys av verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige fastställda målen
- Översiktlig analys av den sammanställda redovisningen

Granskningen är inte lika omfattande som granskningen av årsredovisningen utan mer översiktlig. Granskningen är dessutom mer inriktad på analytisk granskning än på substansgranskning.